

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
WYKSZA SZKOŁA BIZNESU W DĄBROWIE GÓRNICZEJ (THE UNIVERSITY OF
DĄBROWA GÓRNICZA), ПОЛЬЩА
HUMANITAS UNIVERSITY IN SOSNOWIEC, ПОЛЬЩА
SPOŁECZNA AKADEMIA NAUK W KRAKOWIE, ПОЛЬЩА
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
ДЕРЖАВНИЙ ВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»,
М. ДНІПРОПЕТРОВСЬК
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ: ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, МАРКЕТИНГ, БІЗНЕС

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 квітня 2019 р.

Черкаси
2019

ББК 65.050
УДК 338.24(063)
Е 90

Організаційний комітет:

д.е.н., проф. Коломицева О.В., Черкаський державний технологічний університет;
dr. Inz Malgorzata Smolarek, Adiunkt Instytut Zarządzania i Ekonomii (Humanitas University in Sosnowiec, Poland);
dr. Joanna Dziendziora, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej (The University of Dąbrowa Górnicza, Poland);
dr. Maciej Borski, prodziekan Wydziału Administracji i Zarządzania Humanitas University in Sosnowiec (Poland);
д.е.н., проф. Маслак О.І., Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського;
д.е.н., проф. Буднікевич І.М., Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича;
д.е.н., проф. Пашкевич М.С., Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»;
д.е.н., проф. Петкова Л.О., Черкаський державний технологічний університет;
д.е.н., проф. Манн Р.В., Черкаський державний технологічний університет;
д.е.н., проф. Шпильова В.О., Черкаська філія ПВНЗ «Європейський університет»;
д.е.н., проф. Заблодська І.В., Інститут економіко-правових досліджень Національної академії наук України.

Е 90 Ефективне управління економікою: інформаційні технології, маркетинг, бізнес [текст]: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 19 квітня 2019 р. // Черкаський державний технологічний університет. – Черкаси: ФОП Гордієнко, 2019. – 104 с.

Викладено тези доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції «Ефективне управління економікою: інформаційні технології, маркетинг, бізнес», яка відбулася у м. Черкаси 19 квітня 2019 року. На конференції були розглянуті теоретичні та практичні питання ефективного управління економікою.

ББК 65.050
УДК 338.24(063)

© Черкаський державний технологічний університет, 2019

ЗМІСТ

Безугла Т.В., Труніна І.М.

МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ 5

Боковня А.О.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ХОЛОДНОГО ЗБЕРІГАННЯ ПЛОДООВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ..... 9

Боровий А.І.

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА..... 15

Бруско І.В.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОДАЖІВ НОВИХ АВТОМОБІЛІВ НА РИНКУ УКРАЇНИ 19

Бурцева Т.І., Дмитренко Е.Г.

ОПТИМІЗАЦІЯ РЕКЛАМНОЇ КОМПАНІЇ ПІДПРИЄМСТВА 24

Бурцева Т.І., Ткаченко А.І., Трушина О.В.

АЛГОРИТМ ЛІТТЛА У ВИРІШЕННІ ЗАДАЧІ КОМІВОЯЖЕРА 27

Бурцева Т.І., Трушина О.В., Ткаченко А.І.

ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ 30

Васильченко Л.С.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ 33

Вишневська А.О., Коломицева О.В.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ІТ-ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ..... 36

Ганжала І.В., Трушина О.В., Ткаченко А.І.

БЕЗРОБІТТЯ, ЙОГО ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ..... 44

Грунь І.В., Опаленко А.М.

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕКОНОМІЦІ РЕГІОНУ..... 48

Загоруйко І.О.

МАКРОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ОБМЕЖЕНЬ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ..... 50

Коломицева О.В., Кулик Ю.С.

МІСЦЕ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ..... 54

УДК 338.24:339.138:004](477)

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ
ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ІТ-ГАЛУЗІ В
УКРАЇНІ
FEATURES AND PROBLEMS OF THE DEVELOPMENT OF HIGH-TECH
PRODUCTS ON THE CASE OF UKRAINE IT-INDUSTRY

Вишне夫ська А.О. (*аспірант РНД кафедри економічної кібернетики та маркетингу*), **Коломицева О.В.**

Черкаський державний технологічний університет

Розвиток економічної системи окремих країн світу, в сучасних умовах глобалізованого простору, істотно залежить від рівня розвитку високотехнологічних галузей та ринків наукомісткої (високотехнологічної) продукції. Роль технологічних інновацій має стійку тенденцію до зростання у забезпеченні сталого економічного розвитку як цілих регіонів, так і окремих країн світу, окремих галузей та певних промислових суб'єктів. Активне поширення та впровадження високих технологій на макrorівні сприяє зростанню добробуту населення, збалансованому технологічному, економічному і соціально-культурному розвитку суспільства, забезпечує високий рівень конкурентоспроможності країни на світовому ринку [1].

Термін «високі технології» перебуває у вжитку, починаючи з кінця 60-х років, коли його почав використовувати журналіст Р. Мец в своїй авторській колонці в газеті «New York Times» [4].

Окрім Р. Меца дослідженню сутності поняття високотехнологічної продукції та проблемам сектору високих технологій присвятили свої праці такі іноземні вчені, як: Р. Маккен, В. Шанклін, Дж. Райанз та вітчизняні науковці О. Саліхова, Н. Філіпова, І. Журавльова, Д. Турко, Я. Демків, О. Васильєва, І. Одотюк, В. Россоха, В. Солошенко та ін. Однак, незважаючи на досить ґрунтовні дослідження у різних аспектах сектору високих технологій України, існує необхідність поглибленого дослідження сфери державної підтримки

сектору високих технологій, зокрема в частині розвитку державних програм науково-технічної та інноваційної сфери України.

Сьогодні немає чіткого визначення високотехнологічності та наукоємності в нормативній базі України. Відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» від 09.04.2004 № 1676-IV поняття високотехнологічна продукція (далі - ВТП) визначено як продукція, виготовлена вітчизняними підприємствами із застосуванням наукоємних технологій, конкурентоспроможна з кращими зразками аналогічної продукції іноземного виробництва [2,6].

Говорячи про основні галузі високих технологій та високотехнологічної продукції, варто особливої уваги надати інформаційним технологіям (далі – ІТ). Згідно Стратегії розвитку високотехнологічних галузей України до 2025 року основними високотехнологічними напрямками для України є розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій [5].

Україна входить у ТОП-3 країн у Центральній та Східній Європі за обсягом ІТ-ринку та кадровим потенціалом. ІТ-галузь є однією з найбільших експортних галузей в Україні і займає 2 місце за обсягом експорту у 2018 році – 4,5 млрд. дол. США, що становить 3,4% ВВП країни, поступаючись лише аграрному комплексу та металургії.

На сьогодні у загальному обсязі експортованих послуг внесок ІТ-індустрії становить вже понад 20% і є ключовим драйвером економіки України. Власне, демонструє найбільше зростання серед інших експортних галузей. Показники експорту впродовж 2014 – 2018рр. подано на рис. 1.

Серед нинішніх основних стратегічних напрямів розвитку ІТ-галузі України доцільно виділити:

- розвиток хмарних технологій;
- поширення мобільних пристроїв і організація мобільного доступу;
- аналітика великих обсягів даних (BigData);

- інтеграція мобільних пристроїв і технологій соціальних мереж в корпоративне середовище;
- стрімке зростання ринку IPO [5].

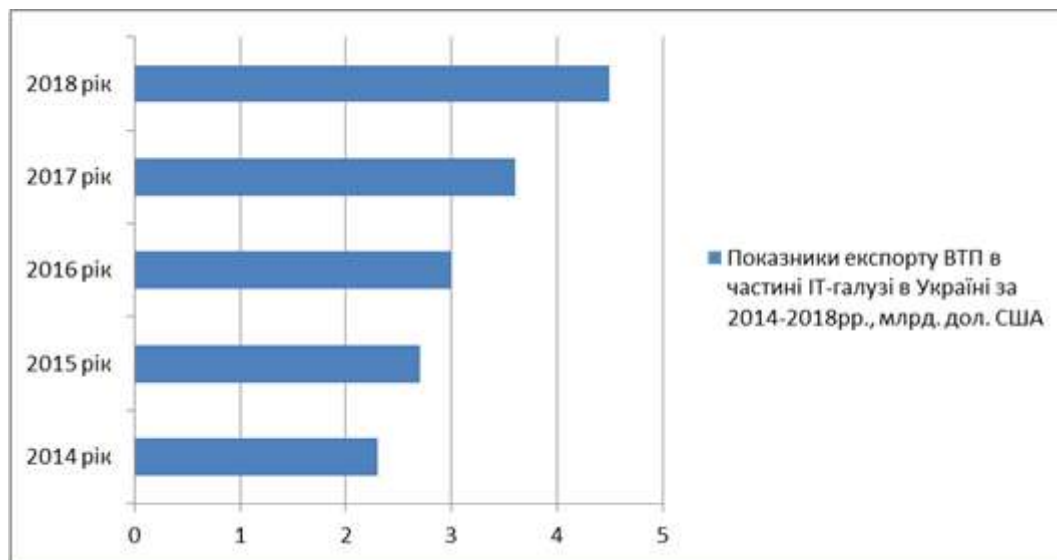

Рис. 1. Показники експорту ВВП в частині ІТ-галузі в Україні за 2014 – 2018рр., млрд. дол. США

До основних показників та характерних особливостей ІТ-галузі в Україні слід віднести наступні: сукупний середньорічний приріст експорту ІТ-послуг за останні 10 років склав 49%; щорічно ІТ-індустрія створює до 15 тис. високооплачуваних робочих місць. Створення 1 місця в ІТ-галузі стимулює створення 3-4 додаткових робочих місць в інших галузях економіки [10]. Працівники ІТ-галузі – це середній клас суспільства, який витрачає на споживчі блага в Україні до 1,5 млрд. дол. США щороку; доходи підприємств ІТ-галузі сягнули 18 млрд. грн. в 2017 році; висококваліфіковані ІТ-спеціалісти – одна з конкурентних переваг України; в ІТ-галузі широко використовують формат приватних підприємців (третья група платників єдиного податку), це забезпечує конкуренцію та високу соціальну мобільність працівників.

На цей час в даній галузі створено 12634 компаній (офіційні данні на І квартал 2018 року), але оцінка кількості ІТ-компаній в Україні значно відрізняється залежно від джерела даних. При цьому одна компанія може мати декілька юридичних осіб, що також впливає на офіційну статистику, остання

відображає саме кількість юридичних осіб [3]. На рис. 2 графічно зображено поквартальний приріст кількості підприємств ІТ-галузі, що згідно КВЕД зареєстровано в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій.

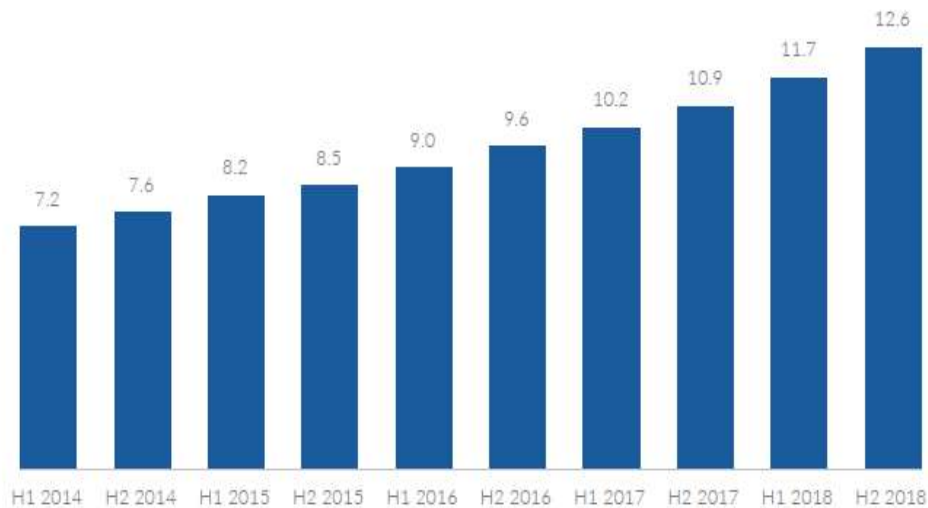

Рис. 2. Кількість юридичних осіб, зареєстрованих з КВЕД ІТ-галузі за період 2014 – 2018рр за даними Держстату.

Примітка: враховано осіб, які перебувають на обліку в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій із кодами КВЕД (за винятком розміщених на території АР Крим та м. Севастополь)

Головною цінністю для ІТ-компаній є людський капітал. З 2011 по 2018 рр. кількість фахівців в ІТ-сфері зросла на 144% і на даний момент складає близько 184 тис. осіб. Однак це не межа – вже у 2025 році за підрахунками фахівців цієї галузі їх кількість становитиме близько 242 тисяч осіб. В Україні 72% ІТ-фахівців чоловічої і 28% – жіночої статі, середній вік – 30 років, середня заробітна плата – 1,6 тис. дол. США.

Найбільш затребувані спеціалізації даної сфери станом на 2018 рік складають наступні: розробка (Software Engineering), ручне тестування (Testing), автоматизоване тестування (Test Automation), підтримка (Application Support), архітектура ПО (Architecture). Найбільшими центрами розвитку ІТ-сфери, так званими «ІТ-містами» України, є: Київ, Дніпро, Львів, Харків, Одеса. Саме в цих містах знаходяться найвідоміші вищі навчальні заклади країни, що здійснюють підготовку кадрів для ІТ-галузі (КПІ, ДНУ, КНУ, ХНУРЕ,

«Львівська Політехніка»). Підготовку студентів в Україні у 2017 – 2018рр. здійснювали 150 ВНЗ, з них 147 готували бакалаврів, 99 – магістрів і 35 – навчали спеціалістів.

Безперечно, українські фахівці мають високу кваліфікацію: близько 80% працівників мають диплом магістра (або спеціаліста), понад 11% – бакалавра, інші – ще здобувають вищу освіту, закінчили спеціалізовані курси або ж обирають самоосвіту. Окрім того, на ринку працюють десятки докторів філософії, що стимулює розвиток не лише вітчизняного бізнесу, але й науки.

Рис. 3. Освітній рівень працівників ІТ-галузі за період 2014 – 2017 рр.

За даними Держстату станом на 01.01.2018 року Україна (9,8%) за кількістю випускників STEM (science, technology, math and engineering) посідає перше місце серед таких країн Європи, як: Польща (6,8%), Угорщина (6,3%), Литва (5,1%), Латвія (4,9%), Румунія(4,4%), Болгарія (3,9%).

Незважаючи на вражаюче зростання, український ІТ-ринок за світовими масштабами продовжує залишатися невеликим і становить близько 1% від загальносвітового показника. Обсяг світового ринку ІТ-послуг у 2017 році перевищив 3,5 трлн. дол. США, з яких понад 40% припадають на США.

Наприклад, ІТ-ринок Індії оцінюється в 145 млрд. дол. США, що в 40 разів більше, ніж в Україні. При цьому індійський ринок інформаційних технологій активно підтримується на рівні держави, чого немає в Україні. Зараз кількість ІТ-фахівців в Індії перевищує 4 млн. осіб, що в 40 разів більше, ніж в Україні. Від експорту ІТ-послуг на кожного українця припадає по 80 дол. США, для порівняння цей показник в Ізраїлі становить 1650 дол. США [7,8].

Технологічний розрив між Україною та розвиненими країнами щороку поглиблюється. Ліквідація відставання потребує системних змін в методах державного регулювання розвитку економіки, освіти, формуванні інноваційної моделі високотехнологічного розвитку.

Фінансування технологічного та наукового розвитку в Україні є недостатнім і здійснюється переважно з прибутків підприємств, які у поточний нестабільний період демонструють тенденцію до зниження. Забезпечення належного рівня фінансування можливо за рахунок бюджету та міжнародної допомоги. Особливо важливим є забезпечення фінансування фундаментальних досліджень та проведення досліджень і випробовувань розробок на ранніх стадіях, для яких характерним є високий рівень ризику.

Зараз ІТ-сектор в Україні розширюється не за рахунок збільшення частки на світовому ринку, а за рахунок зростання послуг, що надаються в світі. Для збільшення частки нашої країни на світовому ринку, щорічні темпи зростання ІТ-послуг повинні перевищувати середньосвітовий рівень, забезпечуючи приріст не менше 30-40% в рік.

Серед факторів, які обмежують розвиток вітчизняної ІТ-галузі, можливо виділити наступні:

- недосконале українське законодавство (дієва розробка програм та стратегій розвитку високотехнологічних галузей та впровадження їх в життя);
- слабкість деяких секторів системи освіти і низький рівень володіння англійською мовою, низький рівень технічної освіти (на світовому ринку найбільш затребуваними є висококваліфіковані фахівці, які спеціалізуються на найбільш перспективних сегментах інформаційних технологій);
- масовий переїзд фахівців, який сягнув свого піку у 2015 році. Проте, нині простежуються тенденції до зменшення трудової міграції, а ті, хто полишив країну, стали повертатися назад. Причин для цього декілька. По-перше, ситуація в Україні багато в чому стабілізувалася, що зняло внутрішню тривогу і напруженість. По-друге, з розвитком ринку в Україну заходить все більше нових ІТ-проектів, які відкривають можливості роботи з новими

технологіями і створення речей, здатних змінювати життя людей в усьому світі [9];

- вибіркова орієнтація високотехнологічної продукції, що виготовляється на ринку (переважаюча аутсорсингова орієнтація виконаних робіт обумовлює той факт, що основна частина доданої валової вартості кінцевого продукту залишається за кордоном);

- низький попит на продукцію на внутрішньому ринку (часткова відсутність зацікавленості держави до стимулювання ринку ВТП);

- відсутні виробництва замкненого циклу комп'ютерної та офісної техніки (лідерами з постачання комп'ютерної техніки є країни Сходу – Китай, Корея, Японія).

Отже, аналізуючи результати діяльності вітчизняних ІТ-фахівців, їх досягнення та шляхи подолання труднощів в їх роботі, на ІТ-сферу України покладають великі надії. Згідно даних Стратегії розвитку високотехнологічних галузей до 2025 року очікується зріст показників по таким категоріям, як питома вага продукції високотехнологічних галузей в ВВП (до 11% у 2020 році), питома вага високотехнологічної продукції в обсязі експорту товарів і послуг (до 9% у 2020 році) та кількість випускників STEM (до 120 тис. осіб у 2020 році). Адже розвиток та підтримка вітчизняних високотехнологічних галузей є складовою частиною довгострокового процесу розбудови конкурентоздатної інноваційної економіки – економіки знань, головний напрям якої є процес комерціалізації знань.

Список використаних джерел:

1. Бендиков М.А. Рынки высокотехнологичной продукции: тенденции и перспективы развития / М.А. Бендиков, И.Э. Фролов // Маркетинг в России и за рубежом. – 2001. – №2 (22). – С. 57-66.

2. Андросова О.Ф. Ринок інтелектуальної продукції та його особливості. Оцінка ефективності промислових інновацій // Економіка: проблеми теорії та

практики : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ. – 2002. – Вип. 165. – С. 8-13.

3. Розвиток української IT-індустрії Аналітичний звіт. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ko.com.ua/files/u125/Ukrainian_IT_Industry_Report_UKR.pdf

4. Metz R. Market Place: Collins Versus The Middle Man // The New York Times. - April 24, 1969. - с. 64.

5. Стратегія розвитку високотехнологічних галузей до 2025 року. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=c3081991-45fb-47df-abc69822e854a99&title=ProektstrategiiRozvitkuVisokotekhnologichnikhGaluzeiDo2025-Roku&isSpecial=true>

6. Закону України «Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» від 09.04.2004 № 1676-IV [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/ru/3529/sp?sp=i3:max100>.

7. IT-галузь: зроблено в Україні. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://yuzhanina.in.ua/presa/item/308-ithaluz-zrobleno-v-ukraini.html>.

8. Підсумки 2017 року для IT-галузі: експорт на \$3,6 млрд і 16,7 млрд сплачених податків. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.integracy.ua/ua/vlada-intelektu/item/313-pidsumky-2017-roku-dlia-ithaluzi-eksport-na-usd3-6-mlrd-i-16-7-mlrd-splachenykh-podatktiv.html>.

9. Украинское IT в цифрах и фактах: мы на распутье, но знаем, куда двигаться дальше. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://dou.ua/lenta/columns/it-in-figures-2016/>.

10. Інфляційний звіт Національного банку України. Вересень 2015 року. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=22249640>.